

Samenvatting

Gemeente Maastricht actualiseert haar huidige omgevingsvisie. De omgevingsvisie is het toekomstgericht visiedocument voor het fysiek domein en beschrijft de gewenste ontwikkeling, beheer en gebruik van de fysieke leefomgeving. Het College stemt in met het voorkeursalternatief van de omgevingsvisie. Hiermee wordt het voorkeursalternatief van de omgevingsvisie vastgesteld. Het voorkeursalternatief is een tussenproduct in opmaat naar het Voorontwerp en vervolgens Ontwerp van de geactualiseerde omgevingsvisie. Over het voorkeursalternatief vindt een eerste beoordeling plaats voor de milieueffectrapportage (bij de actualisatie van de omgevingsvisie volgen we een m.e.r.-procedure voor beoordeling op omgevingseffecten van het voorgenomen beleid), de definitieve beoordeling vindt plaats bij het Voorontwerp.

Beslispunten

Het college van burgemeester en wethouders stemt in met:

1. De richting zoals in het voorkeursalternatief is opgenomen, als basis voor verdere uitwerking van de omgevingsvisie en als input voor de tussenbeoordeling in de milieueffectrapportage.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 13 januari 2025:

Conform.

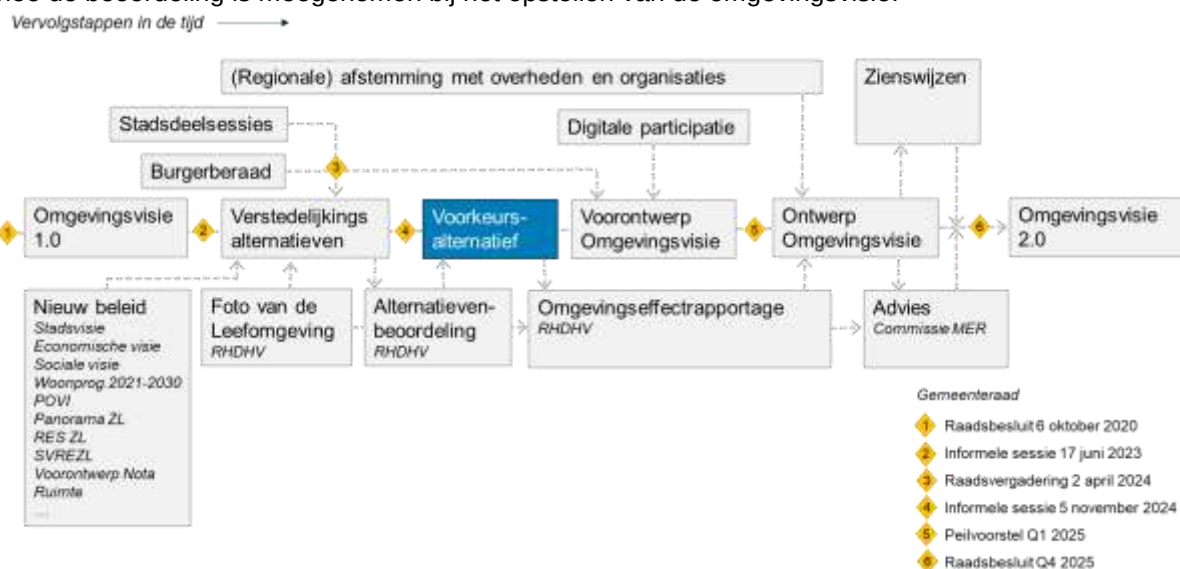

1. Aanleiding

Op dit moment actualiseert de gemeente Maastricht de Omgevingsvisie 2040. De omgevingsvisie is het toekomstgericht visiedocument voor het fysiek domein en beschrijft de gewenste ontwikkeling, beheer en gebruik van de fysieke leefomgeving. Deze visie wordt gestoeld op onder andere de stadsvisie, de sociale visie, de cultuurvisie en de economische visie. Verder zijn de woonprogrammering, de uitwerking van de Regionale Energiestrategie 1.0 en de Transitievisie Warmte en Energie, samen met niet op de laatste plaats de uitkomst van het participatietraject (inclusief het Burgerberaad) belangrijke input voor deze actualisatie.

2. Context

Bij deze actualisatie vindt ook een mer-procedure plaats: middels een milieueffectrapportage (mer) wordt de omgevingsvisie beoordeeld op haar effecten op het milieu en de omgeving. Dit gebeurt op basis van het Voorontwerp, maar ook tussentijds: beginnend bij een Foto van de Leefomgeving (een beoordeling van de situatie zoals die nu is en bij ongewijzigd beleid wordt, de Alternatievenbeoordeling (waarin twee stedelijke alternatieven zijn beoordeeld om als het ware de hoeken van het speelveld te verkennen) en de beoordeling van het Voorkeursalternatief. De uiteindelijke milieueffectrapportage wordt samen met de Ontwerp Omgevingsvisie ter inzage gelegd en ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie mer. Op deze manier is voor iedereen navolgbaar hoe de beoordeling is meegenomen bij het opstellen van de omgevingsvisie.

3. Gewenste situatie

Het voorkeursalternatief beschrijft hoe we op basis van de Foto van de Leefomgeving, de Alternatievenbeoordeling, onze ambities en de participatie uitkomsten tot zover, komen tot onze ruimtelijke visie. Hieronder volgt een samenvatting van de ruimtelijke richting:

1. Brede welvaart en gezonde groei

De ruimtelijke strategie richt zich op een gezondere bevolkingsopbouw in Maastricht waarbij we inwoners en bedrijven aan onze stad duurzaam binden en waarvoor we nieuw talent en bedrijven aantrekken. Het doel van de nieuwe aanwas is een gezondere bevolkingsopbouw, om zo de brede welvaart voor elke Maastrichtenaar te garanderen. De economie en samenleving worden hiermee vitaler, de arbeidsmarkttekortingen zullen verminderen. Het lukt beter om voorzieningen, zoals basisscholen en verenigingen, maar ook het grote cultuur- en winkelaanbod, in stand te houden. Er ontstaat meer verdienvermogen en economische draagkracht waarmee de noodzakelijke investeringen in onze stad en buurten kunnen worden gefinancierd.

2. Verbonden met een sterke Euregio en Europa

Maastricht wil als onderdeel van Zuid-Limburg op een duurzame en verantwoorde manier demografisch en economisch te groeien. Met een goede samenwerking en verbindingen zowel nationaal als internationaal in de regio. Een schaa sprong van de Zuid-Limburgse economie, aangejaagd door Brightlands ecosystemen en de mogelijke komst van de Einstein Telescope, maakt Nederland in figuurlijke zin groter.

3. Compacte stad in een groen landschap

Maastricht is een compacte stad in een groen landschap. En dat willen we blijven. Die compactheid heeft namelijk voordelen. In een compacte stad zijn dagelijkse bestemmingen dichtbij en goed bereikbaar, en wordt de ontmoeting en sociale cohesie versterkt. Voor nieuwe ruimtevragen wordt in eerste instantie binnen de bestaande stedelijke contour van de stad een plek gezocht. Maar dit vraagt óók iets van de bestaande stad. Denk aan meer hoogbouw en woningsplitsing, met als resultaat een hogere bevolkingsdichtheid. Hierdoor worden bestaande voorzieningen en buitenruimte intensiever gebruikt, wat (mogelijk) aanvullende investeringen vergt, maar ook maakt dat de bestaanszekerheid van deze voorzieningen beter is. Daarnaast blijft het buitengebied groen, in een bepaalde mate open en zo veel mogelijk vrij van verstedelijking. We investeren in het landschap en gaan op zoek naar goede combinaties van recreatie, landbouw, energieopwekking en natuur.

4. Rekening houden met water en bodem

We nemen gelet op de urgente problematiek in Zuid-Limburg op het gebied van waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid en waterveiligheid de thema's water en bodem vroegtijdig en volwaardig mee in ruimtelijke afwegingen. Daarbij is gezocht naar ruimte voor de rivier zodat de bouw van hoge keringen in het historisch centrum van de stad zoveel mogelijk worden voorkomen. We versterken de sponswerking van de stad, door in te zetten op vasthouden, hergebruiken, en infiltratie van water. Onder andere door het aanleggen van waterbuffers en het 'ontharden'/vergroenen van de ruimte. We zullen daarbij zoeken naar meekoppelkansen met andere opgaven, en zetten daar waar het kan ook in op het vergroten van de mogelijkheden voor het beleven van en recreatie bij het water.

5. Goede woonomgeving in unieke vitale en veerkrachtige buurten

Met het juiste woningaanbod en kleinschalige bedrijvigheid op specifieke locaties in de stad willen we niet alleen aan de woningbehoefte voldoen, maar ook zorgen voor aangename woonbuurten met een gezonde leefomgeving, goede voorzieningen, voldoende werkgelegenheid en een goede mix van bewoners. Het tegengaan van de segregatie is een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van veerkrachtige buurten. Door toevoeging van (levensloopbestendige) appartementen nabij (zorg)voorzieningen en op goed bereikbare plekken willen we de doorstroming in de woningmarkt en in de buurten vergroten. Onze aanpak zet in op het faciliteren van een betere mix aan bewoners, hiermee verminderen we segregatie en versterken we het bestaansrecht van buurtvoorzieningen wat bijdraagt aan de veerkracht van de buurtbewoners.

6. Ruimte voor werken, brede welvaart voor iedereen

Essentieel voor de brede welvaart en een bloeiende stad is voldoende ruimte voor werken, ondernemen en produceren. Voor die ruimtebehoefte zoeken we plek in de hele stad met verschillende verschijningsvormen. Zo zal de behoefte groeien naar ruimte voor circulaire en maakeconomie. Omdat ruimte schaars is, zetten we in op optimaal gebruik door behoud, herstructureren en intensiveren van het gebruik van de ruimte (bijvoorbeeld door meer hoogbouw). Bij nieuwe ruimteclaims geven we voorkeur aan bedrijven met meerwaarde voor onze stedelijke en regionale economie. Ook bieden we ruimte aan nieuwe vormen van stedelijke werklocaties aan de rand van of in het centrum en faciliteren we ter versterking van de buurt- en wijk economie ondernemen en werken in de buurt.

7. Sterke groenblauwe verbindingen en vergroenen van de stad

We zetten in op het vergroenen van de stad. Met een fijnmazig netwerk van koele en groene plekken en routes, en groen-blauwe verbindingen met en in het buitengebied.

Ook op het niveau van de straat zoeken we naar manieren om passend groen toe te voegen en naar mogelijkheden voor combinaties van groen, wateropvang, ontmoeting. Dit netwerk aan groen vergroot de klimaatadaptatie in de stad (met name voor de wateroverlast opgave), biedt koele plekken in de zomer, draagt bij aan de biodiversiteit en maakt de buitenruimte beweegvriendelijker wat bijdraagt aan de gezondheid en recreatiemogelijkheden van onze inwoners.

8. Het energiesysteem van de toekomst

De energietransitie vraagt om grote investeringen in netverzwaring als gevolg van een toenemende vraag naar elektriciteit, ook door de verdere elektrificatie van het verwarmen van gebouwen, mobiliteit en industriële processen. Ook is ruimte nodig voor energieopwekking en transport. In onze strategie proberen we die ruimte zo goed mogelijk te bieden en richten we ons gelijktijdig op het beperken van elektriciteitsvraag.

9. Voetganger- en fietsstad en de mobiliteit transitie

Maastricht is een compacte stad en heeft daarmee de ruimtelijke kenmerken die nodig zijn voor een 15-minuten stad. Lopen en fietsen zijn aantoonbaar positief voor onze gezondheid en het klimaat. Daarom stellen we tot doel om dit de komende decennia te laten groeien. We zetten in op (multimodale) bereikbaarheid, en bieden alternatieven voor de auto. Daarmee is de auto niet weg te denken uit onze samenleving.

10. Ontmoeten in Maastricht

Maastricht is een stad met een sterk merk en daardoor een succesvolle ontmoetingsplek. Het historische centrum en het prachtige landschap vormen een uniek decor voor miljoenen ontmoetingen op jaarbasis. We stimuleren met het ruimtelijk beleid ontmoeten op ieder schaalniveau (regionale, stedelijke of buurtvoorziening). Zo zetten we in op een fijnmazig netwerk aan ontmoetingsplekken en –mogelijkheden in de buurten. Met ruimte voor ontmoeting in het groen en beweging in de openbare ruimte.

11. Zorgvuldige stedelijke verdichting

Een compacte stad levert dus voordelen op, zoals de bereikbaarheid, de nabijheid, de ruimte voor ontmoeting en cohesie. Maar dit vraagt óók iets van de bestaande stad. We zullen moeten verdichten: meer functies en opgaven op dezelfde vierkante meters. Voor de opgaven en ruimteclaims zoals voor ontmoeten, wonen, werkgelegenheid, groen en water, energietransitie en mobiliteit zal een plek gevonden moeten worden in de compacte stad. Dit vraagt om zorgvuldige inpassing én het maken van keuzes.

De concurrentie om ruimte neemt toe en met groei kan bijvoorbeeld de geluidhinder toe nemen of de luchtkwaliteit achteruitgaan. De ruimtedruk maakt het noodzakelijk om zuinig om te gaan met ruimte. Meervoudig ruimtegebruik (zoals ondergronds parkeren, optoppen, hoger bouwen, samengebruik, stapelen) zijn hierbij denkbare instrumenten. Daarom zal op een zorgvuldige manier worden verdicht, met mitigerende maatregelen waar nodig, waarbij verdichting geen doel op zich is, maar altijd een middel om opgabegericht de stad en leefomgeving te verbeteren.

In hoofdstuk 6 van het Voorkeursalternatief zijn de ruimtelijke keuzes per thema nader uitgewerkt.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Duurzame ontwikkeling is voor Maastricht een voorwaarde om onze ambities op lange termijn te kunnen realiseren. Het Voorkeursalternatief gaat in op de manier waarop we omgaan met aspecten die hier direct mee te maken hebben: groen, water en energie.

Daarnaast vormt deze duurzame ontwikkeling ook een grote rol bij de thema's economie, wonen en mobiliteit, waar we het als onze opgave zien om te transformeren naar een circulaire, uitstootvrije en toekomstbestendige economie, woningvoorraad en mobiliteitssysteem.

Het thema duurzaamheid komt met verschillende indicatoren ook nadrukkelijk terug in de beoordeling en de milieueffectrapportage.

5. Effect op de openbare ruimte

De Omgevingsvisie is een integrale visie op de fysieke leefomgeving, inclusief directe en indirecte impact op de inrichting, het gebruik en het beheer van openbare ruimten van de stad. Daarbij wordt aandacht besteed aan zowel nieuwe ontwikkelingen alsook het behoud van bestaande kwaliteiten in verschillende gebieden van de stad. In het Voorkeursalternatief wordt de gewenste ontwikkelrichting van verschillende thema's en gebieden geschetst op hoofdlijnen. Dit in opmaat naar het Voorontwerp, waarin dit nader wordt uitgewerkt.

6. Personeel en organisatie

Het huidig voorstel heeft geen invloed op personeel en organisatie. Toekomstige nieuwe opgaven en ambities zoals deze bij de vaststelling van het Ontwerp omgevingsvisie worden vastgesteld, hebben wel een impact op de inzet van bestaande capaciteit en inzet van middelen voor de komende jaren.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing.

8. Financiën

Dit collegevoorstel heeft geen financiële consequenties. De definitieve uitwerking zal worden voorgelegd in het Voorontwerp en vervolgens Ontwerp van de omgevingsvisie, met een uitvoeringsparagraaf waarin op hoofdlijnen ook de financiën aan bod komen. Een nadere uitwerking is nodig bij de vertaling en uitvoering van de omgevingsvisie naar programma's, beleid en projecten.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

10. Participatie tot heden

Conform het Startdocument speelt participatie een grote rol bij het opstellen van de nieuwe omgevingsvisie.

We hebben voor het eerst gewerkt met een Burgerberaad, die waardevolle adviezen aan ons heeft meegegeven. Daarnaast heeft er een stadsbreed gesprek plaatsgevonden, samen met 7 stadsdeelbijeenkomsten. De uitkomst van het Burgerberaad en de stads(deel)gesprekken zijn in het collegevoorstel "Actualisatie omgevingsvisie - opbrengst participatie en burgerberaad" op 20 februari van dit jaar met u gedeeld. Aanvullend daarop is in september van dit jaar een enquête uitgezet over de thema's die in deze bijeenkomsten prominent naar voren kwamen. Eind 2024 en begin 2025 worden aanvullend gesprekken gevoerd met onze maatschappelijke partners, organisaties en medeoverheden. In het voorontwerp van de omgevingsvisie zal duidelijk worden aangegeven of en hoe de uitkomst van deze gesprekken en het Burgerberaad zijn verwerkt: dit doen we in het voorontwerp zelf, maar ook met een bijlage waarin alle resultaten uit het participatietraject worden weergegeven inclusief een onderbouwing bij de wijze waarop dit wel of niet verwerkt is in het voorontwerp.

11. Voorstel

Het college van burgemeester en wethouders stemt in met:

1. De richting zoals in het voorkeursalternatief is opgenomen, als basis voor verdere uitwerking van de omgevingsvisie en als input voor de tussenbeoordeling in de milieueffectrapportage.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Het beoordeelde Voorkeursalternatief zal samen met de participatieresultaten de basis vormen voor het Voorontwerp.

Het Voorontwerp wordt begin 2025 (collegevergadering van 18 februari) aan het college voorgelegd voor vaststelling, en daarna via een peilvoorstel aan de raad (Domeinvergadering van maart). Met de raad vindt vooruitlopend op het peilvoorstel, en als vervolg op de informatiesessie van 5 november, op 25 januari een raadsinformatiesessie plaats om de inhoudelijke lijn van de omgevingsvisie in wording samen te bespreken en uit te diepen. Daarna wordt dit verwerkt tot de Ontwerp Omgevingsvisie. Deze wordt rond de zomer van 2025 ter inzage gelegd, samen met de milieueffectrapportage. En ook ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie M.E.R.. Na verwerking van de eventuele zienswijzen en de beoordeling van de Commissie wordt de omgevingsvisie, naar verwachting eind 2025, ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.